

Verenigingsjaar VBMK 2025 Jaarverslag

De Vereniging van Beheerders van Monumentale Kerkgebouwen in Nederland (VBMK) is een landelijke, niet gebonden organisatie. De VBMK zet zich vanaf haar oprichting in 1981 in voor behoud en goed beheer van (monumentale) kerkgebouwen en streeft daarbij naar een combinatie en naar een balans van religieus en cultureel, sacraal en profaan gebruik. Zij wil met haar activiteiten en producten aansluiten bij de huidige maatschappelijke ontwikkelingen en werkt hierbij nauw samen met andere organisaties op het gebied van religieus erfgoed zowel (inter)nationaal, regionaal als lokaal.

Ook vindt zij het belangrijk de belangstelling voor en de kennis over deze gebouwen te bevorderen.

In 2025 heeft de ALV op 4 juni plaatsgevonden in de Oud Katholieke Kerk in Amersfoort. Het jaarverslag (onder voorbehoud van enkele kleine aanpassingen), de jaarrekening, het verslag van de kascommissie over 2025 werden vastgesteld. Daarmee is décharge verleend aan de penningmeester en het gehele bestuur over 2025.

Deze ALV werd gecombineerd met een congres waarbij naast VBMK leden ook collega-organisaties en donateurs uitgenodigd waren. Het congres sloot aan op het onderzoek "In gesprek met de kerk. Informatie- en communicatieonderzoek" (Arcadis, maart 2025). Aansluitend aan de presentatie van het onderzoek ging men met elkaar in gesprek rondom het thema Communicatie.

Bestuur

Bestuursleden worden voor 3 jaar benoemd.

Samenstelling van het bestuur in 2025:

Bestuursleden:

Anique de Kruijf, Frank Migchielsen (tot 31-12-2025 voorzitter a.i.), Patty Wageman (penningmeester), Lilian Grootswagers (tot 31-12-2025 secretaris a.i.), Wouter Weerheim, Elza Kuyk.

Vanwege het voorziene vertrek van twee bestuursleden zijn advertenties opgesteld waarin specifiek naar een voorzitter en secretaris werd gezocht. Daar zijn enkele reacties op binnengekomen. Na kennismakingsgesprekken in najaar 2025, zijn daar twee kandidaten uit naar voren gekomen die het bestuur graag voordraagt ter benoeming. Evenals in voorgaande jaren, draaien de aspirant bestuursleden sindsdien al mee.

Per 1 januari 2026 hebben bestuursleden Frank Migchielsen en Lilian Grootswagers hun taken overgedragen aan Wilco Blaak en Marco van de Wetering. De officiële benoeming zal plaatsvinden op de ALV op 2 juni 2026

Programma Toekomst Religieus Erfgoed

De VBMK is een van de partners in het project Programma Toekomst Religieus Erfgoed. Hoewel het hoofdprogramma al in 2021 is afgerond, wordt het nog steeds - in afgeslankte vorm en met beperkte subsidie - vanuit de RCE gecontinueerd. Op 13 november werd door staatssecretaris Gunay Uslu de voortzetting van het project officieel ondertekend, waarmee richting werd gegeven aan het programma 2023-2024. In 2025 heeft de minister beslist dat

er een continuering van het programma plaats zal vinden 2026-2029. VBMK blijft aangesloten zowel in werkgroep als stuurgroep, programmaleider namens de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

In 2022 diende de VBMK een verzoek tot projectsubsidie in bij het Programma Toekomst Religieus Erfgoed welke in november 2022 werd gehonoreerd. Daarvoor is verlenging en een uitbreiding aangevraagd. Dit betekent dat in 2025 middelen beschikbaar waren om:

- uitvoering te geven aan cursussen, webinars en symposia in samenwerking met partners,
- de website volledig te vernieuwen onder toevoeging van meer gebruikersfuncties,
- het opzetten van een communicatieonderzoek in samenwerking met andere organisaties uit de kerkenwereld, uit te voeren door een extern bureau,
- het organiseren van een 'collegiaal congres', mede naar aanleiding van het resultaat van het communicatieonderzoek, en
- samenstelling van acht thematische video podcasts

Deze projecten zijn in 2023-24 ter hand genomen, maar bleken meer tijd en energie te kosten dan voorzien. Daarom werd het verzoek bij de RCE ingediend om de projecten door te schuiven naar 2025. Derhalve is er ook in 2025 verder gewerkt aan het project en de uit te voeren activiteiten. Als gevolg van het succesvol afronden van de acht videopodcasts en de vele verzoeken vanuit het religieus erfgoedveld met betrekking tot het complexe en belangrijke onderwerp duurzaamheid is eind 2024 besloten om additioneel budget aan te vragen voor het samenstellen van verdiepingsvideo(s) over dit onderwerp. De website vernieuwing is in 2024 geheel afgerond en de nieuwe website is inmiddels gelanceerd. Het communicatie onderzoek is afgerond en lag mede aan de basis van het collegiaal congres op 4 juni 2025. De webinar reeks is, die zeer goed ontvangen is, is afgerond in 2025. De RCE heeft ermee ingestemd dat we ook in 2026 nog uitvoering kunnen geven aan het samenstellen van de verdiepingsvideo's over het onderwerp duurzaamheid. Deze zullen in het voorjaar 2026 worden gepresenteerd.

Kennisoverdracht

Bij de VBMK-bijeenkomsten staan kennisoverdracht en onderling netwerken centraal: kerkbeheerders helpen kerkbeheerders. Om aan deze doelstelling invulling te geven was de VBMK als partner, spreker of deelnemer betrokken bij diverse bijeenkomsten.

Website, vraagbaak, videopodcasts en webinars

Per 1 februari 2025 is de website van de VBMK volledig vernieuwd. Met een helder ontwerp, een verbeterde zoekfunctie en de mogelijkheid om webpagina's eenvoudig te downloaden en te bundelen, biedt de website nu nog betere ondersteuning aan kerkbeheerders en betrokkenen. De VBMK-Vraagbaak is de vernieuwde online kennisbank. Deze is speciaal ontwikkeld voor organisaties voor kerkbeheer en geen of weinig betaalde professionals in dienst hebben. De Vraagbaak helpt hen met praktische informatie over onderwerpen als veiligheidszorg, vrijwilligersbeleid en energiebesparing. Door de jaren heen is er veel expertise opgebouwd rondom religieus erfgoed. De Vraagbaak bundelt deze kennis door te verwijzen naar gespecialiseerde bronnen, onafhankelijke instanties en brancheorganisaties. Daarnaast biedt de Vraagbaak praktische stappenplannen, checklists en inspirerende praktijkvoorbeelden.

Als aanvulling op de Vraagbaak heeft de VBMK een serie van zeven **videocasts** ontwikkeld. In deze korte video's geven deskundigen vanuit hun praktijkervaring een toelichting op de belangrijkste thema's binnen kerkbeheer. Deze zijn ontsloten via de website (www.vbmk.nl/publicaties) maar ook via het eigen you tube kanaal van de VBMK.

Video's

Webinarreeks Kerkbeheer in de praktijk, heeft u nog vragen?

Omdat elk kerkgebouw anders is, heeft de VBMK in samenwerking met de ErfgoedAcademie een serie **webinars** voor kerkbeheer uitgebracht. Vanaf 28 mei vond er maandelijks op woensdagen van 16.00-17.00 uur in de studio van de ErfgoedAcademie in Amersfoort een live webinar plaats waaraan steeds wisselende experts deelnamen onder de bezielende gespreksleiding van Daphne de Bruijn (Groninger Kerken) in samenwerking met een VBMK bestuurslid. Voorafgaand en ook tijdens het webinar konden vragen worden gesteld door de deelnemers. De reeks is zeer succesvol gebleken en veel van onze leden hebben eraan deelgenomen.

Webinars

Terug te kijken via <https://vbmk.nl/publicaties/>

Nieuwsbrief

Daarnaast publiceert de vereniging regelmatig digitale Nieuwsbrieven met korte, actuele

nieuwsberichten. In 2025 zijn negen nieuwsbrieven verstuurd.

Samenwerkingen

De administratie is ook in dit boekjaar uitgevoerd door de Stichting Groninger Kerken (SGK). De vereniging beschikt niet over een fysiek bureau. Bestuursvergaderingen vonden in 2025 zowel digitaal als fysiek plaats.

Als partner werkte de VBMK actief mee aan de programma's van het Programma Toekomst Religieus Erfgoed in 2025. De voorzitter van de vereniging nam deel aan de bijeenkomsten van de werkgroep en stuurgroep 'Toekomst Religieus Erfgoed'. Ook vertegenwoordigt de voorzitter de VBMK bij de vergaderingen van de Federatie Instandhouding Monumenten (FIM). Lilian Grootswagers is verbonden aan de Europese organisatie Future for Religious Heritage.

Leden van het bestuur werkten mee als specialisten aan de totstandkoming van verschillende e-learning modules, de Federatie Instandhouding Monumenten (FIM) en andere (inter)nationale, regionale en lokale initiatieven en bijeenkomsten. De bijeenkomsten vonden digitaal dan wel fysiek plaats.

Daarnaast vroegen de gebruikelijke zaken de aandacht van het bestuur, zoals de coördinatie van de werkzaamheden, het onderhouden van contacten met verwante organisaties, het up- to-date houden van de website met name de kennisbank, het uitbrengen van de digitale Nieuwsbrieven en het verzorgen van een online helpdesk. Ook dit jaar is het bestuur daarin weer actief ondersteund door Anneloes van Kuijk. Haar bijdrage is zeer gewaardeerd en zal in 2026 gecontinueerd worden.

In 2025 mocht de vereniging enkele nieuwe leden verwelkomen. Helaas beëindigden ook enkele leden en begunstigers hun lidmaatschap. Faillissementen, teruglopende inkomsten en fusies werden als reden opgegeven. De vereniging telt nu 121 leden en 38 begunstigers.